

Southside Stories

===== ÖVERLEVNADSGUIDE FÖR FÖRFATTARE =====

Överlevnadsguide för författare

”Att skriva en roman är enkelt. Allt handlar om att få ur sig sådär 70 000 ord. Sedan är tricket bara att lägga dem i rätt ordning”

DEN HÄR GUIDEN är vår present till dig som någon gång tänkt vända dig till ett bokförlag med ett manus. Själva får vi cirka fem hundra obeställda, men välkomna, manus om året. Kvaliteten varierar, men vi lovar att de som följer alla råd i denna lilla skrift kommer att öka sannolikheten för utgivning (inte bara hos oss) väsentligt.

1. Om konkurrensen

Det är underbart att skriva. Vi vet. Och att ”författare” ständigt kommer upp som ett av svenska folkets drömyrken är säkert ingen tillfällighet. Kanske har historieberättandet en särskild tradition här uppe i nordnorden, där de långa mörka nätterna förr i tiden inte gav så många andra alternativ till underhållning för hela familjen. Oavsett, skickas det många manus till svenska förlag idag. Man kan nog lågt räkna med att tio tusen manus når svenska förläggare varje år. De litterära debutanterna under ett år brukar vara femtio till hundra lyckliga själar.

Vårt förslag till slutsats är denna: se till att maxa dina chanser för utgivning genom att vara ohyggligt väl förberedd. Att vara yrkesverksam som författare är att ha samma typ av yrkesheder som till exempel hjärnkirurger, höjdhoppare, konsertviolinister och brobyggare. Insatserna är höga, belöningen KAN vara det, men är aldrig garanterad, och marginalerna för misstag är små. Ibland hör man talas om någon utbildad, passionerad person som lyckats nästla sig in i rollen som kirurg på ett äkta sjukhus, men lejonparten av de yrkesverksamma har både utbildning och rutin. Skulle du som presumtiv författare agera annorlunda, menar du? Nej. Möt konkurrensen med så goda argument för din sak och ett så bra manus som möjligt, det är vårt grundläggande tips.

2. Om dina ambitioner

När du väl ger dig ut på skrivandets bana, och än mer när du skickar in ditt manus, bör du ställa dig en avgörande fråga. Vad vill du egentligen med ditt författande? Är du nöjd om du får

din bok "utgiven"? Vill du kunna leva på ditt skrivande? Vill du bli storförfattare med utgivning i trettio-fyrtio länder och miljoner på banken, inbjudningar till kändisfester i brevlådan varje dag? Ju högre mål du har med skrivandet (och var ärlig mot dig själv, det mår alla bäst av) desto högre blir förstås kraven, och inte bara på ditt manus utan även på dig själv.

3. Om vem du vill jobba med... och vem som får jobba med DIG.

De flesta opublicerade författare vill bara en sak: att bli publicerade. Det spelar, verkar det, ingen roll vem förläggaren är, vilka som arbetar med det antagna manuset och hur förlaget går till väga. Visst drar sig en hel del författare för att även betala för att få sin bok utgiven, men i våra ögon är många författare häpnadsväckande slarviga med valet av förlag.

Fundera först och främst över ditt manus plats på marknaden (att du inte kan allt om positionering av ett bokmanus är förstås helt förståeligt, men du kan säkerligen se om din plats är på de finlitterära hyllorna, bland självhjälpsböckerna eller på deckaravdelningen, och ungefär vilken sorts romaner den konkurrerar med där). Gå till bokhandeln och titta på de titlar som finns där, hur de står och vilka som ger ut dem.

Använd ditt sunda förnuft. Vilka förlag verkar ha bra genomslagskraft (utöver jättarna, förstås). Vilka förlag arbetar med just din sorts manus? Att gå till ett renodlat poesiförlag med en erotisk deckare är ju ingen vidare idé, om du förstår vad vi menar. Eller tvärtom.

Studera förlagets hemsida. Hur många arbetar med projekten? Hur många titlar släpper man per år? Har man kapacitet att jobba ordentligt med varje bok, tror du? Vad har medarbetarna för erfarenhet? Det här är ju inga konstigheter att ta reda på. Och bra att veta.

Du SKA – oavsett allt annat – vara stolt över ditt manus, att du har kommit så långt att du har någonting att skicka in. Varför skulle du då skicka det till vem som helst? Se till att hitta förlaget för just ditt projekt, ett där du kan bli en lagom stor fisk i en tillräckligt stor skål.

4. Om kontakten med förlaget

För några vet vi att detta kommer som en överraskning, men glöm aldrig att det är människor som jobbar på förlag också. Var rimlig. Vi skulle kunna ägna en roman åt att beskriva alla dråpliga manusmail vi fått under sexton år, och visst kommer vi ihåg avsändarna ... men det är kanske inte just den typen av minnen som just du vill bli upphov till.

En rimlig come-on, där du visar att du läst punkt tre ovan är en jättebra introduktion. Och efter att du skickat in manus, ring inte för att sälja in det ytterligare. Man kan få tag på allas telefonnummer – men det hjälper aldrig din sak att jaga förläggarna per telefon. Vi arbetar för

högtryck med utvärderingen, både av beställda och obeställda manus. Om du blir refuserad, bränn inte dina broar med att kritisera vårt bristande förstånd, vår oförmåga att tänka utanför ramarna och vår loserattityd. Och glöm inte att det finns ungefär tusen förlag i Sverige. Om inte det första nappar, kanske det finns andra att närma sig.

5. Om att maximera ditt manus chanser

När du väl skickar in ditt manus och vi sätter tänderna i det kan det vara bra att tänka på följande:

1. Vi börjar med följebrevet. Gör det enligt punkt fyra ovan. Nuförtiden när allt kommer via mail, är ju själva mailet följebrevet. Glöm inte att språkgranska det! Självklart blir mottagaren av ett "litterärt" manus litet avtänd om följebrevet inte är rättstavat, innehåller särskrivningar och andra språkdåligheter.

2. Vi börjar läsa från början av manuset. Se till att de första tio sidorna är det bästa du kan få ur dig. Vi gör inte alltid rätt (vi har refuserat flera så småningom storsäljande författare i våra dagar), men ett öga som färdats över några tusen manus kan relativt snabbt avgöra vad som fungerar och inte.

3. Låt en språkkonsult granska ditt manus. Det är VÄL investerade pengar. En duktig sådan röjer upp i ditt manus, ser till så att karaktärerna är minnesvärda, att dialogen speglar karaktärerna, att gestaltningen i vare scen är genomtänkt, att så få klyschor som möjligt rinner igenom, att intrigen fungerar för den genre du valt, och mycket annat.

4. Slarva inte. Skicka inte in "för att få igång processen" innan du är klar. Tålmod är en bra grej att ha som författare. Slipa ditt manus tills det blänker som den sista svett droppen i Ranelids panna, helt enkelt. Och att efter några veckor maila ett nytt "vänta, ta det här i stället nu har jag korrerat lite efter synpunkter från min vän som faktiskt är medlem i en bokklubb"-manus är ingen merit.

5. Språkkonsulter kan göra mycket för ditt manus. De förlag som däremot lämnar riktigt användbar, konstruktiv kritik på varje manus är sällsynta. Att vi när ett manus väl är antaget går lös på det med alla våra bästa kunskaper och lyfter det ytterligare, det är liksom en helt annan historia.

6. Lycka till!

Den här guiden kan låta som en samling cynismer för blivande refuserade, men tro oss: vi vill bara vårt gemensamma bästa. VI ÄLSKAR att få manus! Utan manus, inget förlag – så enkelt är det ju. Däremot vill vi med dessa rader öka sannolikheten för att just ditt manus gnistrar litet extra i högen. Kör hårt nu, så ses vi, som det heter "på Parnassen" (med vilket ofta avses baren i Park på småtimmarna under bokmässan i Göteborg).
